

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/122552,Lodz-cm-Doly-Poszukiwania-szczatkow-tworcy-organizacji-Wolnosc-i-Niepodleglosc.html>
19.04.2024, 18:49

Strona znajduje się w archiwum.

Łódź (cm. Doły): Poszukiwania szczątków twórcy organizacji Wolność i Niepodległość

13 listopada br. zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadził prace poszukiwawcze na terenie cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Smutnej w Łodzi. Osobą poszukiwaną był tym razem Stanisław Serwa ps. Płomień, członek Zrzeszenia WiN i organizacji pochodnej.

Stanisław Serwa w okresie okupacji niemieckiej był członkiem Szarych Szeregów na terenie pow. radomszczańskiego. Do jego zadań należało zdobywanie broni i przekazywanie jej wyższemu dowództwu. W 1948 r. nawiązał kontakt z organizacją podziemną – „Wolność i Niezawisłość”. Na polecenie dowództwa nawiązał kontakt z komendantem posterunku MO w rodzinnej Kruszynie (pow. radomszczański), który starał się go nakłonić do wstąpienia w szeregi milicji. Wykonywał zleczone mu przez dowództwo zadania – kopiował listy gończe wystawiane przez MO i zdobywał fotografie poszukiwanych.

W październiku 1948 r. utracił kontakt z dowódcą, który prawdopodobnie zginął w akcji. Wizyty na posterunku coraz mniej mu odpowiadały. Kiedy kazano mu donosić na znajomych i o tym, co księżą mówią na kazaniach, zaczął ograniczać kontakty z MO, w końcu zrywając je całkowicie.

Postanowił utworzyć nielegalną organizację, wzorowaną na „WiN”, pn. „Wolność i Niepodległość”, której został dowódcą. Zwerbował do niej ok. 20 osób z Kruszyny i okolic. Działała ona na terenach powiatów radomszczańskiego, częstochowskiego i nowotarskiego. Wraz z innymi członkami dokonał kilkunastu akcji ekspropriacyjnych na Gminne Spółdzielnie Samopomocy Chłopskiej czy funkcjonariuszy ORMO i MO. W sierpniu 1949 r. „WiN” wydrukowała kilkadziesiąt sztuk ulotek o treści antypaństwowej, które kolportowano na terenie Radomska i okolicznych wsi.

W listopadzie 1949 r. Serwa wraz z członkiem swojego oddziału, Ireneuszem Kiwaczem podjęli decyzję o wyjeździe na zachód. 13 listopada zostali zatrzymani przez

funkcjonariuszy WUBP we Wrocławiu. Wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Łodzi z dn. 19 czerwca 1950 r. Stanisław Serwa został skazany na karę śmierci. Wyrok wykonano 10 października 1950 r. W chwili śmierci miał zaledwie 19 lat. Pochowano go w bezimiennym grobie na cmentarzu na łódzkich Dołach.

W wyniku przeprowadzonych prac, udało się odnaleźć szczątki dwóch osób, których cechy antropologiczne mogą wskazywać, iż wśród nich znajdują się te należące do poszukiwanego Stanisława Serwy. Odnalezione szczątki zostaną poddane analizie antropologicznej oraz badaniom genetycznym, w celu ostatecznego potwierdzenia tożsamości.

17.11.2020

BPil

Łódź (cm. Doły)

Łódź (cm. Doły)

Łódź (cm. Doły)

Łódź (cm. Doły)

Łódź (cm. Doły)

Aby zobaczyć odtworzyć włącz
JavaScript